

sl.1. Muzej "Staro selo" Kumrovec (muzej je u sastavu Muzeja Hrvatskog Zagorja)

sl.2. Najvažniji kriterij prilikom revitalizacije bila je autentičnost objekata i njihova etnografska, povijesna i graditeljska vrijednost. Objekti u kojima domaćini nisu željeli živjeti pod određenim muzeološkim uvjetima, otkupljeni su od vlasnika, dok je nekoliko gospodarskih zgrada s okućnicama ostalo u izvornoj funkciji, odnosno koriste ih vlasnici.

sl.3. Sastavni dio svake okućnice bile su gospodarske zgrade - staje, u tradicijskom graditeljstvu ovog kraja građene u maniri katnice.

PEDESET GODINA OPSTOJNOSTI MUZEJA STARO SELO U KUMROVCU

DUNJA ŠARIĆ □ Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej Staro selo, Kumrovec

---

Još danas, četrnaest godina nakon privikavanja demokratskim životnim uzusima, koplja se lome oko vječno aktualnog pitanja mnogih žitelja naše domovine: treba li Muzej *Staro selo* u Kumrovcu prihvaćati s političkom ili pak s kulturnom konotacijom.

Istina, Muzej je prije 50 godina iznikao iz restaurirane rodne kuće Josipa Broza Tita, predsjednika nekadašnje komunističke Jugoslavije kojega su cijenile i priznavale gotovo sve zemlje svijeta.

Također je tako notorna činjenica da su staja po staja, kuća po kuća otkupljivane od domicilnog stanovništva radi restauracije ili rekonstrukcije središta, odnosno najstarijeg dijela sela Kumrovca, zahvaljujući političkim dužnosnicima koji su imali sluha za promicanje kulture.

Spominjući Kumrovec i njegov jedinstveni muzej na otvorenome u Hrvatskoj, možda je samo uski krug kulturnih djelatnika svjestan da bez valjanih, stručno napravljenih studija s kraja 1940-ih, u autorskoj izradbi prof. Marijane Gušić, čiju su razradu kasnije nastavile grupe stručnjaka interdisciplinarne provenijencije, danas ne bi bilo muzeja sa specifičnom i prepoznatljivom kulturno-turističkom profilacijom.

Stručni zaposlenici Muzeja zadane i pomno razrađene radne dimenzije rješavaju prema propisanim normativima muzeološke struke. S obzirom na to da je Muzej 60-ak kilometara udaljen od Zagreba, dakle smješten je uz samu granicu s Republikom Slovenijom, koju upravo u tom dijelu razgraničava rijeka Sutla, tu je i zrak čist, miris ozona širi se tjerajući bojazan od prevelikog štetnog djelovanja freona za ljetnih žega. U ovom vremenu erozivnih uništavanja i prirodnih ljepota uopće, jedini hrvatski muzej na otvorenome *in situ* bilježi konstantan i zavidan broj domaćih i stranih posjetitelja.

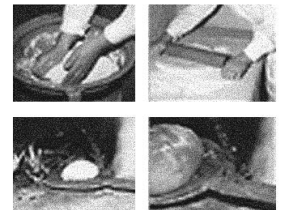
I tako je bilo sve od 1953. godine, kada je restaurirana i za posjetitelje otvorena prva kuća, Muzej maršala Tita. Bila je to rodna kuća Josipa Broza Tita, prizemna zidanica sagrađena u duhu tradicionalnoga graditeljstva za dvije do tri obitelji u bližem srodstvu. U Kumrovcu, kao i cijelom Hrvatskom zagorju, način života u obiteljskim zadrugama zadržao se relativno dugo, ponegdje sve do Drugoga svjetskog rata.

Bez obzira na negativne konotacije vezane za Muzej, napose od nekolicine zlonamjernih posjetitelja, uključujući i pojedine medije (poneki napisi u tisku i reportaže na TV-u), koji u svojim rijetkim prilozima uporno spominju samo

sl.4. Tradicionalna manifestacija „Zagorska svadba“, Muzej "Staro selo" Kumrovec

sl.5. Tradicionalna manifestacija „Zagorska svadba“, Muzej "Staro selo" Kumrovec

sl.6. Od osnutka Muzeja, kustosi su vodili brojne radionice. Zagorska klet - muzejsko pedagoška radionica A kaj to diši?, gdje se mogu kušati tradicijske slastice i pića.

Kumrovec i Titovu rodnu kuću, bez informacije čitateljima i gledateljima da je njegova rodna kuća samo jedan od stalnih postava u Muzeju Staro selo u Kumrovcu. Tako nevjesto sročeni izvještaji i reportaže odvrću ravnatelje i nastavnike osnovnih i srednjih škola koji su nedovoljno upoznati s kulturnim sadržajima na edukativnoj razini koje promiče Muzej. Rezultat takvog promišljanja je začuđenost nekih nastavnika na sam spomen imena Kumrovec. No posljednjih desetak godina, praćenjem posjeta školske djece Muzeju, ugodno smo iznenađeni brojem djece i nastavnika viđenih u Muzeju, osobito na demonstracijama starih obrta koji su prepušteni zaboravu u ovom novom dobu preplavljenom elektroničkom i kompjutorskom industrijalizacijom. Kako manufaktura izumire uzmičući pred galopirajućim razvojem elektroničke industrije, Muzej ima dalekosežne planove revitalizacije obrta i poticanja obrtnika koji su nekada bili učlanjeni u cehovsko društvo u Krapini. Nekolicina manufakturnih obrta još uspijeva preživljavati, stoga ih treba podržati, napose majstore koji su i te kako voljni mladima prenijeti svoje znanje i iskustvo. Djeca dolaze i u muzejske radionice koje se tematski mijenjaju prema običajima pučke kalendarske godine. Uzgred, u ovoj prigodi nije naodmet spomenuti da su muzejske radionice tijekom godišnjih pučkih događanja ispunjene školarcima iz Zagreba i iz cijele Hrvatske.

U dinamici rada Muzeja stručni zaposlenici kao nit vodilju obrađuju relevantne znanstvene postulate, koji se međusobno dopunjuju. To su: A) Etnologija i povijest i B) kulturni turizam.

Oba su protkana nizom muzejsko-kulturnih grana s intencijom spajanja i naglašavanja, kad god je to moguće; suvremenosti i tradicije, urbanizma i ruralizma, napose u povremenim izložbenim ili srodnim oblicima muzejskih prezentacija.

Uz još niz muzejskih poslova, a osobito uz održavanje ruralnih objekata i eksterijera na površini od 128 107 m², kročivši u 21. stoljeće Muzej Staro selo prerastao je u kulturnu, edukativnu i turističku muzejsku ustanovu. Svaku insinuciju poistovjećivanja Muzeja isključivo s predsjednikom bivše države i njegovom rodnom kućom, koja se u Muzeju shvaća kao i svaki od 41 obnovljenog objekta tradicijske arhitekture Hrvatskog zagorja, prepuštamo osobnoj prosudbi.

Međutim, osvrćući se na 50 godina rada, stjecanja prakse, muzejske edukacije i dogradnje, ne smijemo zaboraviti činjenicu da Muzej ipak ima i memorijalnu zadaću koju mi muzealci, bez obzira na zlonamjerna, dekadentna razmišljanja moramo podržavati, a stručne ekspertize prepustiti onima kojima je ta tema struka: povjesničarima, politolozima i ostalim ekspertima povijesnih znanosti. Ne zaboravimo, Muzej Staro selo isključivo je etnomuzej na otvorenome.

Obilježavajući pet desetljeća rada Muzeja, upravo smo se stoga odlučili na organizaciju međunarodnog simpozija s naslovom *Autentičnost i memorijalna mjesta: problemi, potencijali, izazovi*. Simpozij se održavao u hotelu *Matija Gubec* u Donjoj Stubici od 4. do 8. lipnja 2003. godine. Posljednjeg dana bio je organiziran izlet u memorijalna

